

Kirje

6.2.2023

VN/3787/2023
VN/3787/2023-OKM-1

Jakelussa mainituille

Korkeakoulujen toiminnan raportointi vuonna 2023 ja yliopistojen valtakunnallisten tehtävien kartoitus

Tässä kirjeessä annamme ohjeita korkeakoulujen raportoinnista vuonna 2023, koskien vuotta 2022. Lisäksi kuvaamme ministeriön virkavalmistelun näkökulmasta alkuvuoden 2023 korkeakoulu- ja tiedepoliittisen toimintaympäristön keskeisiä kehityskulkuja ja niihin liittyviä korkeakoulujen huomiota vaativia tapahtumia ja määräpäiviä korkeakoulujen ohjauksen ja rahoituksen näkökulmasta.

Sopimuskauden 2025-2028 valmistelua ja keskeisiä valmisteluihin vaikuttavia kehityskulkuja avataan myöhemmin laajemmin ministeriön ohjeella, joka annetaan elo-syyskuussa 2023 uuden hallituksen aloitettua toimintansa.

Keskeisiä käynnissä olevia korkeakoulujen ohjauksen ja rahoitukseen liittyviä valmisteluja ja tulevia tapahtumia

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen 4 % BKT-osuuden saavuttamisen mahdollistamisen ja Suomen tutkimus- ja innovaatiointensiivisyyden vahvistumisen kannalta tärkeä on vuoden 2023 alusta voimaan tullut [laki \(1092/2022\)](#) tutkimus- ja kehittämismenojen rahoituksesta vuosina 2024-20230. Laki määrittää vuotuisen valtion T&K-menojen tason tavalla, joka johtaa julkisen sektorin T&K-rahoituksen 1,33 %:n BKT-osuuteen ennustetun talouskehityksen vallitessa vuoteen 2030 mennessä. Parlamentaarinen TKI-työryhmä on valmistellut T&K-rahoituksen käytöstä linjauksia, joista on valmistunut tammikuussa 2023 [loppuraporttiluonnos](#). TKI-rahoituslain mukainen rahoitustason nousu edellyttää merkittävää T&K-työtä tekevän henkilöstön lisästarvetta. Tämä kohdistaa merkittäviä lisästarpeita osaavaan tohtorikoulutettuun henkilöstöön ja edellyttää yliopistoilta tohtorikoulutuksen uudistamista ja koulutusmäärien nostamista yhteiskunnan odotuksiin vastaamiseksi.

Teknisestä julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2024-2027 päätetään valtioneuvostossa 23.3.2023. Seuraavan vaalikauden ensimmäinen julkisen talouden suunnitelman laadintaan eduskuntavaalien jälkeen kesällä 2023. Lähitulevaisuudessa tarvitaan ratkaisuja, joilla voidaan turvata julkisen talouden kestävyttä, talouskasvun edellytyksiä ja hyvinvointiyhteiskuntaa. Valtiovarainministeriön tuoreimman arvion mukaan kestävyysvaje on noin 9 mrd. euroa vuoden 2026 tasolla.

Seuraavaan hallituskauteen valmistautuminen. Ministeriöissä on tuotettu virkamiespuheenvuoroja tulevan hallituskauden avainkysymyksistä. Ne tarjoavat tietopohjaa hallitusneuvottelujen tueksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön puheenvuoro julkistetaan 15. helmikuuta 2023. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myös julkaissut ensimmäisen [Sivistyskatsauksen](#). Katsaus pyrkii antamaan kuvan sektorin pitkän aikavälin kehityksestä ja tekemään näkyväksi kehityksen suuntaa. Keskeinen havainto on,

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

että kansainvälisessä vertailussa suomalaisten koulutustason sijoitus on laskenut kehittyneiden maiden keskitasolle ja työikäisen väestön koulutustason nousu on hidastumassa.

Kansallinen korkeakoulujen jatkuvan oppimisen strategia julkistettiin korkeakoulujen johdon seminaarissa joulukuussa 2022. Strategian tarkoitus on tuoda autonomisten korkeakoulujen jatkuvan oppimisen toimille yhteistä suuntaa tarjoamalla analyysi nykytilanteesta ja suosituksia ja näkemyksiä tulevien toimien pohjaksi. Tavoitteena ovat muun muassa nykyistä selkeämmät jatkuvan oppimisen kokonaisuudet, jotka tunnustetaan ja joita arvostetaan sekä oppijoiden keskuudessa että työmarkkinoilla, näin osaltaan ohjaten näin aikuisten osaamistasoa nostavaa koulutuskysyntää pois korkeakoulujen tutkintokoulutuksesta. Jatkuvan oppimisen parlamentaarisen uudistuksen ja korkeakoulujen jatkuvan oppimisen strategian yhteinen seminaari järjestetään etätoteutuksena maaliskuussa 2023.

Vuoden 2024 valtionrahoituspäätökset opetus- ja kulttuuriministeriö tekee voimassa olevien rahoitussäädösten ja kauden 2021–2024 sopimuksen pohjalta. Rahoituksen pohjalaskelma päivitetään uusimmilla tilastotiedoilla ja rahoitus kirjataan tarvittavin erittelyin ministeriössä vuodenvaihteessa 2023/2024 tehtävään rahoituspäätökseen. Alustava tieto vuoden 2024 rahoituksesta toimitetaan korkeakouluille teknisen kehityksen perusteella kesäkuussa ja tarvittavin tarkennuksin uuden hallituksen varsinaisen kehyspäätöksen tai vuotta 2024 koskevan talousarvioehdotuksen perusteella alkusyksystä 2023.

Rahoituspäätökset itäisen Suomen korkeakoulujen opiskelupaikkoihin ja tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä vuosien 2022/2023 korkeakoulujen kohdentamattoman strategiarahoituksen suuntaamisesta ovat ministeriössä valmisteilla korkeakoulujen hakemusten perusteella. Valmistelussa hyödynnetään korkeakoulujen välitarkasteluissa tehtyjä havaintoja ja käytyä keskustelua. Tavoitteena on, että itäisen Suomen rahoituksen ja strategiarahoituksen kohdentamisista päätetään viimeistään maaliskuun alussa 2023.

Varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksen lisäaloituspaikkoihin on varattu 6,3 milj. euron rahoitus. Eduskunnan lausuman mukaisesti uudet aloituspaikat osoitetaan sinne, missä varhaiskasvatuksen opettajista on suurin puute. Kevään 2023 aikana varhaiskasvatuksen henkilöstötilanteesta tehdään alueellinen selvitys, jonka pohjalta käynnistetään rahoitushaku.

Korkeakoulujen ohjauksen ja valtionrahoituksen kohdentamisessa käytettyjen rahoitusmallien uudistamiseksi ministeriö asettaa laajapohjaisen työryhmän maaliskuussa 2023. Työryhmää hyödynnetään mahdollisesti myös sopimuskauden 2025-2028 valmistelussa erityisesti yhteiskunnan osaamistarpeiden sekä toimialojen ja alueiden kehittämistarpeiden tunnistamisessa. Työryhmän työtä tukee kesäkuussa 2023 julkistettava, Technopolis Ltd:n toteuttama opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakouluohjauksen ja rahoituksen arviointi sekä opetus- ja kulttuuriministeriön tilaamat OECD:n Resourcing Higher Education –projektin ja Implementing Micro-credential –projektin selvitykset.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen koulutusvastuujärjestelmän uudistamisella pyritään koulutusvastuiden ajantasaisempaan määrittelyyn sekä nykyistä laajempien kokonaisuuksien säätelyyn. Uudistustyö etenee Unifin ja Arenen alakohtaisen työn ja rehtorikokousten pohjalta. Opetus- ja kulttuuriministeriö kutsuu koulutuksesta vastaavat vararehtorit keskustelemaan tarvittavasta jatkovalmistelusta keväällä 2023.

Korkeakouluilla oli mahdollisuus esittää muutoksia nykyisiin koulutusvastuusiinsa syksyllä 2022. **Päätökset uusista koulutusvastuista** tehtyjen esitysten ja pyydettyjen lisäselvitysten pohjalta tehdään maaliskuussa 2023.

Korkeakoulujen saavutettavuussuunnitelmista muodostetaan kokonaisnäkemys kevään 2023 aikana. Keskeisten havaintojen läpikäymiseksi ja jatkotoimenpiteistä sopimiseksi järjestetään korkeakoulujen edustajille keskustelutilaisuus 18.4.2023 klo 12-16.

Korkeakoulujen ja tiedelaitosten johdon seminaarit pidetään hybriditoteutuksena 16.6.2023 Helsingissä ja Oulussa 30.11.-1.12.2023. Kevään seminaarin yhteydessä julkistetaan korkeakouluohjauksen ja rahoituksen kansainvälisen arvioinnin johtopäätökset.

Korkeakoulujen toiminnan raportointi vuonna 2023

Syksyllä 2022 pidettyjen sopimuskauden välitarkasteluvierailuiden ja korkeakoulujen niihin tuottamien tausta-aineistojen perusteella korkeakoulujen toiminnan raportointia on päätetty kertaluonteisesti keventää. Keväällä 2023 korkeakouluilta ei edellytetä tavoitteiden toteutumaraporttia vuodelta 2022. [Vipunen – tietopalvelussa](#) on yksityiskohtaisen tilastoaineiston lisäksi vuosittain päivittyvät asemointi-indikaattorit. Tilastoaineistoa hyödynnetään tilinpäätösten rinnalla myös korkeakoulujen sopimustavoitteiden toteutumisen seurannassa. Korkeakouluja pyydetään toimittamaan tilinpäätössiakirjansa ministeriöön välittömästi niiden vahvistamisen jälkeen.

Sopimuskauteen 2025-2028 valmistautumiseksi yliopistoja pyydetään toimittamaan ministeriölle viimeistään 19.5.2023 vastaukset liitteen 1 valtakunnallisten tehtävien kartoituskyselyyn.

Kiinnitämme korkeakoulujen johdon huomiota siihen, että ministeriötä on ennakoivasti informoitava talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä, uudistussuunnitelmista tai muutosneuvotteluista, joilla on merkittäviä henkilöstövaikutuksia. Lisäksi ministeriölle on keskinäisen yhteydenpidon varmistamiseksi ilmoitettava korkeakoulujen johdossa (hallituksen puheenjohtajat ja rehtorit) ja suunnittelu- ja talousjohdossa tapahtuneista muutoksista ja yhteystiedoista. Ammattikorkeakoulujen tulee lisäksi ilmoittaa omistuspohjansa suunnitelluista ja toteutuneista muutoksista.

Korkeakoulut toimittavat opetus- ja kulttuuriministeriön edellyttämät tilastotiedot vuodelta 2022 tätä koskevien erillisohjeiden mukaisesti (opetus- ja kulttuuriministeriön kirjeet 22.12.2022 VN/35179/2022 ja VN/35204/2022). Korkeakoulujen taloushallinnon koodistolla (opetus- ja kulttuuriministeriön kirje 11.11.2022 VN/30606/2022) pyritään varmistamaan korkeakoulujen taloutta kuvaavien tietojen vertailukelpoisuus ja yhtenevät toimintatavat korkeakoulujen tilinpäätöskäytäntöihin.

Kaikki aineisto toimitetaan ministeriöön sähköisesti KOTA –tietojärjestelmään.

Lisätietoja antavat tarvittaessa:

- opetusneuvos Jorma Karhu (erityisesti yliopistot), puh. 0295 3 30139 (etunimi.sukunimi@gov.fi) ja opetusneuvos Ulla Mäkeläinen (erityisesti ammattikorkeakoulut) puh. 0295 3 30223 (etunimi.sukunimi@gov.fi)
- opetusneuvos Jukka Haapamäki puh. 0295 3 3008 (etunimi.sukunimi@gov.fi) (tilastotiedonkeruut, KOTA-tietojärjestelmän ja Vipunen-tietovaraston tekniset kysymykset).

Ylijohtaja

Atte Jääskeläinen

Opetusneuvos

Jorma Karhu

Liitteet Liite 1 Ohje yliopistojen kauden 2021–2024 valtakunnallisten tehtävien perustietojen ilmoittamiseksi

Jakelu Yliopistot
Ammattikorkeakoulut

Tiedoksi Valtiosihteeri Tuomo Puumala
Erityisavustaja Klaara Tapper
Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen
Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Suomen Akatemia
OKM KTPO Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto

VN/3787/2023-OKM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Ohje yliopistojen kauden 2021–2024 valtakunnallisten tehtävien perustietojen ilmoittamiseksi

Tausta

Voimassa olevissa rahoitussäädöksissä todetaan, että opetus- ja kulttuuriministeriö päättää sopimuskauden alussa yliopistoja kuultuaan valtakunnallisten tehtävien perusteella määräytyvästä rahoitusosuudesta. Tähän rahoitusosuuteen kuuluvat sellaiset toiminnot ja infrastruktuurit, joilla on erityistä valtakunnallista koulutus-, tutkimus- tai sivistyspoliittista merkitystä, Kansalliskirjaston, harjoittelukoulujen ja yliopistokeskusten koordinoinnin rahoitus sekä Taideyliopiston erityisluonteeseen perustuva lisärahoitus.

Valtakunnallisten tehtävien perusteella määräytyvä rahoitusosuus on kaudella 2021-2024 yhdeksän prosenttia perusrahoituksesta (2023: 163,2 miljoonaa euroa). Kauden 2025-2028 rahoitussäädösten mahdolliset muutokset (sisältö, painotukset) ovat tiedossa vasta vuoden 2024 alussa. Uusi hallitus linjaa myös aikanaan yliopistojen käytettävissä olevan rahoituskehyyksen. Oletettavaa on kuitenkin, että yliopistojen valtakunnalliset tehtävät säilyvät edelleen osana laskennallista rahoitusta.

Valmistelun lähtökohdat

Valtakunnallisten tehtävien virkavalmistelussa lähtökohdaksi on otettu, että tehtävien määrää ja rahoitusosuutta ei laajenneta nykyisestä. Ennalta sidottujen rahoituserien vähentäminen tai valtakunnallisten tehtävien karsiminen jättäisi enemmän päätösvaltaa yliopistoille itselleen. Tila- ja infrastruktuuri-intensiivisiin toimintoihin vaikuttavan poikkeuksellisen energiahintojen nousun oletetaan jäävän tilapäiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää valtakunnallisiin tehtäviin vain osärahoitusta. Tehtävien omarahoitusosuus määritellään tapauskohtaisesti ottaen huomioon mm. laskennallisen rahoituksen kautta määräytyvä rahoitusosuus, yliopistojen muun toiminnan ja digitalisaation tuottamat synergiaedut, tarve rakenteelliseen uudistamiseen sekä mahdollisuudet täydentävän rahoituksen hankkimiseen.

Ministeriön valmistelun tueksi yliopistoja pyydetään toimittamaan alla luetellut perustiedot kaudella 2021–2024 huomioon otetuista valtakunnallisista tehtävistä. Tietoja ei tarvitse toimittaa harjoittelukouluista ja yliopistokeskuksista. Harjoittelukoulun osalta on kuitenkin perusteltava, mikäli yliopisto näkee erityisen perusteen yliopistoille harjoittelukouluihin perustuvan rahoitussuhteen muuttamiselle. Yliopistokeskusten koordinoituvastuun mahdollisista siirroista on kerrottava. Perustietoja ei tarvita toiminnoista, joita yliopisto ei ehdota kauden 2025–2028 valtakunnallisiksi tehtäviksi.

Lähtökohtana on, että kokonaan uusia valtakunnallisia tehtäviä ei nimetä ilman erityisiä perusteita. Mikäli yliopisto katsoo, että tällaiset erityiset perusteet kokonaan uuden toiminnon huomioon ottamiselle valtakunnallisissa tehtävissä ovat olemassa, tulee tällaisesta toimittaa ministeriölle vastaavat perustiedot ja lisäksi perustella ehdotus uudeksi valtakunnalliseksi tehtäväksi.

Ministeriölle toimitettavat perustiedot valtakunnallisista tehtävistä:

1. Tehtävä
2. Perustelu toiminnon kansallisesta luonteesta ja miksi tehtävä tulisi ottaa huomioon valtakunnallisissa tehtävissä kaudella 2025–2028 (ml. yhteiskunnallinen merkitys ja tavoiteltu vaikuttavuus)
3. Toimintaan kohdistuneet/kohdistuvat merkittävät toimintatapa- ja rakenneuudistukset kaudella 2021-2024 ja kaudelle 2025–2028
4. Toiminnasta syntyvät merkittävimmät tuotokset (kuten julkaisut, tutkinnot) ja niiden keskimääräinen vuosivolyymi
5. Yliopiston tehtävään osoittama rahoitus (ml. valtakunnallisen tehtävän perusteella yliopistolle kohdennettu euromäärä) sekä mahdollinen täydentävä rahoitus rahoituslähteittäin vuonna 2022
6. Yliopiston ehdotus valtakunnallisen tehtävän rahoitukseksi sisältäen yksilöidyn rahoitussuunnitelman kaudella 2025–2028

Kaudella 2021-2024 huomioon otetut yliopistojen valtakunnalliset tehtävät:

Yliopisto	Tehtävä	Rahoitus vuonna 2023 (1 000 euroa)
Aalto-yliopisto	<ul style="list-style-type: none"> Aalto studiot Innovaatio- ja yrittäjyyskokosysteemi, erityisesti EIT Micronova ja muut valtakunnallisesti merkittävät tekniikan tutkimusympäristöt <p style="text-align: right;">AYO yhteensä</p>	<p>3 281</p> <p>2 096</p> <p>4 710</p> <p>10 087</p>
Helsingin yliopisto	<ul style="list-style-type: none"> SSKH Harvinaiset kielet ja kulttuurit Yliopistokeskukset (Mikkeli, Lahti) Aleksanteri-instituutti Fysiikan tutkimuslaitos (HIP) Luonnontieteellinen keskusmuseo Eläinsairaala Kansalliskirjasto Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti, Krimo Kuluttajatutkimuskeskus, KTK Harjoittelukoulu LUMA -keskus Suomi Graduate School of Economics (vain kaudeksi 2021-2024) Ilmakehätieteiden keskus INAR (vain kaudeksi 2021-2024) <p style="text-align: right;">HY yhteensä</p>	<p>2 939</p> <p>3 223</p> <p>1 480</p> <p>1 366</p> <p>2 646</p> <p>2 328</p> <p>2 328</p> <p>20 184</p> <p>2 118</p> <p>1 799</p> <p>10 469</p> <p>636</p> <p>1 587</p> <p>1 058</p> <p>54 161</p>
Itä-Suomen yliopisto	<ul style="list-style-type: none"> Ortodoksinen teologia Karjalan kielen tutkimus ja opetus Harjoittelukoulu <p style="text-align: right;">ISY yhteensä</p>	<p>423</p> <p>180</p> <p>7 945</p> <p>8 548</p>
Jyväskylän yliopisto	<ul style="list-style-type: none"> Soveltavan kielentutkimuksen keskus SOLKI Kokkolan yliopistokeskus KTL ja ohjausalan valtakunnallinen osaamiskeskus ja koulutuksen talous Kiihdytinlaboratorio Viittomakielen opetus ja tutkimus Harjoittelukoulu <p style="text-align: right;">JY yhteensä</p>	<p>827</p> <p>740</p> <p>1 006</p> <p>1 058</p> <p>709</p> <p>6 688</p> <p>11 028</p>
Lapin yliopisto	<ul style="list-style-type: none"> Arktinen osaaminen ml. Arktinen keskus Harjoittelukoulu <p style="text-align: right;">LY yhteensä</p>	<p>1 260</p> <p>1 344</p> <p>2 604</p>
Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto	<ul style="list-style-type: none"> Ydinvoiman tekniikka ja turvallisuus <p style="text-align: right;">LUT yhteensä</p>	<p>418</p> <p>418</p>
Oulun yliopisto	<ul style="list-style-type: none"> Saamen kieli ja kulttuuri Kajaanin yliopistokeskus Sodankylän geofysiikan observatorio (sis. avaruustutkimus) Harjoittelukoulu Mikroyrittäjyyden tutkimus ja koulutus (vain kaudeksi 2021-2024) <p style="text-align: right;">OY yhteensä</p>	<p>846</p> <p>740</p> <p>1 112</p> <p>7 202</p> <p>212</p> <p>10 112</p>
Taideyliopisto	<ul style="list-style-type: none"> Taideyliopiston erityisluonteeseen perustuva rahoitus <p style="text-align: right;">TaiY yhteensä</p>	<p>43 395</p> <p>43 395</p>
Tampereen yliopisto	<ul style="list-style-type: none"> Yliopistokeskukset (Seinäjoki, Pori) FICAM Tietoarkisto Harjoittelukoulu <p style="text-align: right;">TaU yhteensä</p>	<p>1 480</p> <p>264</p> <p>632</p> <p>5 748</p> <p>8 124</p>
Turun yliopisto	<ul style="list-style-type: none"> Pet -keskus ESO -keskus Tulevaisuuden tutkimus Harjoittelukoulu <p style="text-align: right;">TY yhteensä</p>	<p>603</p> <p>418</p> <p>317</p> <p>6 841</p> <p>8 179</p>
Åbo Akademi	<ul style="list-style-type: none"> Pet -centret Harjoittelukoulu <p style="text-align: right;">ÅA yhteensä</p>	<p>339</p> <p>6 261</p> <p>6 600</p>
KAIKKI YLIOPISTOT YHTEENSÄ		163 256